

Sisäministeriölle

Viite: SM011:00/2017

Lausunnonantaja: Aaro Kustaanheimo

Asia: Lausunto ampuma-aseasetuksen muutosta koskevasta luonnoksesta ja luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi

Aaro Kustaanheimon lausunto ampuma-aseasetuksen muutosta koskevasta luonnoksesta ja luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi

Ehdotan että valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin, ettei aseiden osia tarvitsisi hävittää, jos ne olisi tehty toimintakelvottomiksi tai ns. latauslaitteiden osalta myöskään, jos ne olisi tehty pienikapasiteettisiksi.

Ehdotan sisäministeriön asetuksen luonnoksessa olevan lauseen seuraavalla tavalla. ”Ampuma-aselain 3 §:ssä tarkoitettun latauslaitteen toiminta on pysyvästi estetty, kun sitä ei voida enää muuttaa toimivaksi latauslaitteeksi **ilman työkaluja**.” Lisäykseni ovat lihavoitu ja poistettavaksi ehdottamani kirjain ylivivattu.

Vastaavasti myös pienikapasiteettisiksi muunnettuja lippaita varten voisi olla seuraavanlainen lause.

”Ampuma-aselain 3 §:ssä tarkoitettun latauslaitteen kapasiteetti on pysyvästi rajoitettu, kun sitä ei voida enää muuttaa ampuma-aselain 3 §:ssä 2 momentissa mainitun rajoituksen täyttäväksi ilman työkaluja.”

Ehdotan, että asetuksella säädetään, että ns. latauslaitteiden osia kuten esimerkiksi lippaan runkoa, patruunanostinta ja pohjalevyä ei katsota latauslaitteiksi, jos ne ovat irti toisistaan.

EU-direktiivi ei vaadi sellaisten paukkupatruuna- ja kaasuseiden määrittelyä ampuma-aseiksi, joita ei ole valmistettu ammuksien ampumiseen soveltuvista ampuma-aseista ja jotka eivät ole ammusten ampumiseen helposti muunnettavissa. Ehdotan siksi, että tekniset vaatimukset paukkupatruunoiden laukaisemista varten suunnitellun esineen muuttamisen ampuma-aseeksi estämisestä kopioitaisiin ja liitettäisiin myös deaktivointiohjeeksi sellaisille kaasuseille ja muu ase -luokan aseille, joiden määrittelyä ampuma-aseiksi direktiivi ei edellytä. Silloin voitaisiin vanhoista kaasuseista valmistaa ilmoituksenvaraisia starttipistooleja.

Ehdotan, että asetuksella säädettäisiin, ettei normaalikokoisen lippaan hallussa pitäminen olisi rangaistavaa, vaikka henkilö ei kuuluisi poikkeuksen piiriin (=metsästäjä), jos henkilöllä ei ole hallussaan ampuma-asetta, johon lipas sopii tai oikeutta sellaisen lainaamiseen.

Ehdotan siksi asetukseen kirjoitettavan seuraavasti. **”Lippaan ei katsota olevan aseiden osaksi luokiteltava latauslaitte, jos sitä hallussa pitävällä ei ole hallussa ampuma-asetta, johon se sopii asennettavaksi tai oikeutta sellaisen lainaamiseen.”**

Vaihtoehtoisesti ehdotan seuraavanlaista lausetta asetukseen. **”Latauslaitteen ei katsota sopivan asennettavaksi ampuma-aseeseen, jos sitä hallussa pitävällä ei ole ampuma-asetta, johon se sopii asennettavaksi tai oikeutta sellaisen lainaamiseen.”**

Ehdotan seuraavanlaista lausetta asetukseen.

"Latauslaite katsotaan lyhyen aseiden latauslaitteeksi, jos sitä hallussa pitävällä ei ole hallussa ampuma-asetta, johon se sopisi asennettavaksi ja myös, jos sitä hallussa pitävällä on laillisesti hallussa lyhyt ampuma-ase, johon se sopii asennettavaksi eikä se ole asennettuna pitkään aseeseen." Melkein kaikkia ns. latauslaitteita on mahdollista käyttää sekä pitkissä että lyhyissä ampuma-aseissa. Tällainen lisäys selventäisi lakia vähemmän tulkinnanvaraiseen suuntaan 11-20 patruunan lippaiden omistajien eduksi.

Thompson-konepistoolin 20 patruunan lippaiden osalta lain voi ajatella olevan usealla tavalla epäselvä. Thompson-konepistoolin valmistus on aloitettu ennen vuotta 1946. On kuitenkin olemassa keskisytytteisiä itselataavia kertatuliaseita, joissa voi käyttää kyseisiä lippaita. Toisaalta on myös lyhyen aseiden määritelmän täyttäviä Thompson-pistooleja, joihin kyseiset lipput sopivat. Kyseisten pistoolien piipun pituus on 266,7 mm ja kokonaispituus 591,82 mm.

Ehdotan, että asetuksessa erikseen lueteltaisiin ne asemallit, joiden lipput eivät olisi luvanvaraisia, jos lipputaan omistajalla ei ole asetta, johon lipput sopisi asennettavaksi ja erikseen ne asemallit, joiden lipput ovat aina luvanvaraisia aseiden osia, jos ne ylittävät kapasiteettirajoituksen.

Sarjatuliasemallien joiden valmistus on aloitettu ennen vuotta 1946, lipputaille tarkoitettua poikkeusta on oletettavasti tarkoitettu tulkiten niin, että ne eivät sovi asennettavaksi keskisytytteisiin itselataaviin kertatuliaseisiin tai lipputaallisiin kertatuliaseisiin, jos sellaiset keskisytytteiset itselataavat ja lipputaalliset kertatuliaseet joihin ne sopivat asennettavaksi ovat Suomessa harvinaisia eikä kyseisiä latauslaitteita hallussa pitävällä ole hallussa sellaista eikä lupaa sellaiseen aseeseen.

Asia olisi syytä vahvistaa asetuksessa esimerkiksi seuraavanlaisella lauseella.

"Sarjatuliasemalliin jonka valmistus on aloitettu ennen vuotta 1946 valmistetun latauslaitteen ei katsota sopivan asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lipputaalliseen kertatuliaseeseen, jos sitä hallussa pitävällä ei ole hallussa sellaista keskisytytteistä itselataavaa kertatuliasetta tai lipputaallista kertatuliasetta, johon se sopii asennettavaksi eikä oikeutta sellaisen lainaamiseen"

Ehdotan vaihtoehtoisesti seuraavanlaista lausetta asetukseen.

"Sarjatuliaseseen latauslaitteen ei katsota sopivan asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lipputaalliseen kertatuliaseeseen, jos sitä hallussa pitävällä ei ole hallussa sellaista keskisytytteistä itselataavaa kertatuliasetta tai lipputaallista kertatuliasetta, johon se sopii asennettavaksi ja sellaiset keskisytytteiset itselataavat kertatuliaseet ja lipputaalliset kertatuliaseet joihin se sopii asennettavaksi ovat Suomessa harvinaisia."

Ehdotan seuraavan lakiesityksen perusteluissa olevan lauseen lisäämistä myös asetukseen.

"Latauslaitteeksi ei katsota patruunavyötä, jos siihen ei kuulu syöttölaitetta tai -koneistoa tai muuta laitetta, jonka avulla patruunat syötetään ampuma-aseeseen."

Jos tulevaisuudessa tulkinta, joidenkin vanhojen sarjatuliasemallien lippaiden osalta muuttuu, niin asiasta on syytä tiedottaa hyvissä ajoin tiedottaen tuleva päivämäärä, jonka jälkeen muuttunut tulkinta olisi voimassa. Starttipistoolien osalta vuonna 2011 tehtiin valitettavasti niin, että lakimuutoksen jälkeen aluksi tiedotettiin, etteivät ne tarvitse lupia. Niiden omistajia vastaan alettiin käydä sen jälkeen rikosoikeudenkäyntejä. Vastoin aikaisempia tiedotteita niiden kerrottiin tulleen luvanvaraisiksi jo silloin kun lakimuutos tuli voimaan.

Jos lain tulkintaa joidenkin lippaiden osalta myöhemmin muutetaan, niin olisi asiaankuuluvaa antaa niiden omistajille uusi siirtymäaika. Ehdotan sallitukseksi menetelmäksi konekiväärin vyösyöttölaitteen toimintakelvottomaksi tekemiseen vyön syöttö- ja ulostuloaukkojen tukkimista liimaamalla tukkeet niihin kiinni.

Asetusluonnos lippaan toiminnan pysyvistä estämisestä on sillä tavalla hyvä, että se mahdollistaa sen, ettei ulkonäkö muutu.

Hyvä jos hitsaamista ei edellytetä lippaiden toimintakelvottomiksi tai pienikapasiteettisiksi tekemisessä.

Mielestäni jousen kiinnityspisteiden poistamista ei olisi kuitenkaan hyvä edellyttää lippaiden toimintakelvottomiksi tekemisessä, koska niissä ei välttämättä ole erillisiä kiinnityspisteitä eivätkä ne ole toiminnan kannalta oleellisia.

Jos myöskään ei edellytetä metallin työstämistä, niin silloin voi tehdä sen toimintakelvottomaksi parhaassa tapauksessa tuhoamatta peruuttamattomasti esineen historiallista arvoa.

Sallitukseksi kiinnitystavaksi lippaiden toimintakelvottomiksi tai pienikapasiteettisiksi tekemisessä hitsaamisen, juottamisen, liimaamisen ja sulattamisen lisäksi kannatan niittaamista.

Mielestäni Suomessa asetuksessa olisi syytä sallia sellaisia kapasiteetinrajoitus- ja deaktivointimenetelmiä, jotka eivät estäisi lippaiden muuntamista mahdollisten tulevien EU-standardien mukaisiksi. Olisi hyvä sallia samat menetelmät, jotka sallitaan toisissa EU- ja Schengen-maissa.

Ehdotan sallitukseksi kapasiteetinrajoitusmenetelmäksi metalli- tai muoviprofiilien, listojen tai nauhojen liimaamista lippaiden rungon sisäpuolelle rajoittamaan patruunanostimen liikettä alemmas. Levyäkin voisi liimata kaventamaan runkoa sisäpuolelta. Yksi vaihtoehto voisi olla putken kiinnittäminen rungon sisäpuolelle sen suuntaisesti rajoittamaan patruunanostimen liikettä alemmas. Mielestäni olisi hyvä, jos ei edellytettäisi pohjalevyn kiinnittämistä, koska sen poistaminen saattaa olla tarpeellista puhdistamista varten. Jos lippaan kapasiteetin palauttamisen alkuperäiseksi täytyy olla ehdottomasti vaikeampaa, kuin tehdasvalmisteisen lyhyen lippaan jatkaminen suurempikapasiteettiseksi, niin voisi kiinnittää liimalla 90 asteen kulmaan levyn lippaan rungon sisäpuolelle ja täyttää sen alle jäävän tilan betonilla. Betonin sisään voisi laittaa vaahdotetusta muovista valmistettuja palloja keventämään sitä. Tätä pidän kuitenkin vihoviimeisenä vaihtoehtona ennen peruuttamatonta vahinkoa työstämällä tai hitsaamalla aiheuttavia menetelmiä. Sallitukseksi menetelmäksi, mutta ei kuitenkaan ainoaksi sallitukseksi kannatan palikan laittamista lippaan sisäpuolelle ja pohjalevyn liimaamista kiinni. Myöskin voisi sallia popniitin laittamisen rungossa olevaan reikään. Joissakin lipissa on valmiina patruunamäärän tarkastamiseen reikiä. Lautaslippaan voi tehdä yhden tai kahden patruunan kapasiteettiseksi liimaamalla patruunakiekkon kiinni. Sellaisen kapasiteettia voi rajoittaa myös liimaamalla kaaren muotoisia muovi- tai metalliprofiileja runkoon kiinni rajoittamaan patruunoiden lipastamista niin, että patruunakiekkon voi kuitenkin pyöriä.

Eräiden konepistoolien rumpulippaat voisi tehdä 10 tai 20 patruunan kapasiteettisiksi kiinnittämällä patruunakiekkon liimaamalla runkoon ja täyttämällä patruuna-uraa esimerkiksi jollain kovettuvalla massalla niin, että patruunantyyntä ei voi vääntää enempää taakse päin, kun sen eteen mahtuu vain kymmenen patruunaa.

Jos ei tarkemmin määritellä kaikille lippeille sopivia ohjeita kapasiteetin rajoittamiseen ja toiminnan estämiseen niin voisi kuitenkin määritellä, että toimenpide katsotaan pysyväksi, jos sitä ei voi ilman työkaluja tai vähintään johonkin tiettyyn lämpötilaan kuumentamista peruuttaa. Olisi hyvä kirjoittaa asetukseen esimerkiksi seuraavasti.

”Latauslaitteiden toiminnan estämiseen ja kapasiteetin rajoittamiseen sallitaan ja hyväksytään pysyviksi muutkin kuin asetuksessa erikseen mainitut menetelmät, jos ne ovat yhtä pysyviä tai pysyvämpiä.” Tussin jälkeäkin saatetaan kutsua pysyväksi, jos se ei lähde irti vedellä.

Eräiden aseiden rumpulippaita voi tehdä pienikapasiteettisiksi täyttämällä patruuna-uraa niin, että siihen mahtuu vain kymmenen tai 20 patruunaa. Ehdotan sallitukseksi menetelmäksi rumpulippaiden toimintakelvottomiksi tekemiseen sisäosien poistamista ja kannen kiinnittämistä liimaamalla runkoon. Kapasiteetinrajoitusmenetelmissä kannen kiinni liimaamista ei kuitenkaan voi edellyttää, koska se estäisi lipastamisen. Jos EU- ja Schengen-maista ei löydy esimerkkejä lippaiden kapasiteetin rajoittamisesta, niin voisi sallia myös esimerkiksi Kaliforniassa ja Kanadassa sallittuja menetelmiä.

Käytännössä valtiovalta ja valtamedia näyttävät minusta vakavasti laiminlyöneen asedirektiivi- ja aselakiasiaista tiedottamisen. Ennen kuin laki tulee voimaan, niin olisi syytä tiedottaa syrjäseutujen vanhoillekin lippaiden ja aseiden omistajille asiasta mieluiten jokaiseen kotiin lähetettävällä tiedotteella, jossa kaikki faktat ovat oikein ja jossa neuvottaisiin ottamaan asiasta selvää internetistä. Sekin tulisi kuitenkin kovin myöhään. Myöskin olisi syytä ilmoittaa tarkka päivämäärä, johon mennessä lippaiden omistajien on luovuttava lipaista tai muunnettava ne toimintakelvottomiksi tai pienikapasiteettisiksi.

Hanketunnus: SM011:00/2017

Mikkelissä 12.4.2019

Aaro Kustaanheimo